De Gemeenteraad Echt-Susteren

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: donderdag 16 december 2026
Agendapunt:
Zaak - documentnummer: Z26/220449 - D - 341132
Datum B&W-verg.: dinsdag 27 oktober 2026

Portefeuillehouder(s): K.A.P. Leurs

Onderwerp
Kostendekkingsplan Riolering 2027-2031

Samenvatting
Het Kostendekkingsplan Riolering 2027–2031 geeft inzicht in de financiële en personele middelen die nodig zijn om de gemeentelijke watertaken doelmatig en toekomstbestendig uit te voeren. Het Programma Water, Riolering en Klimaatadaptatie (WRP) vormt hiervoor de inhoudelijke basis en beschrijft de werkzaamheden en maatregelen voor de komende jaren. Het ontwerp-WRP is als bijlage opgenomen en wordt na verwerking van de reacties uit het participatieproces definitief gemaakt.

De gemeente Echt-Susteren beheert een omvangrijk riool- en watersysteem, waaronder bijna 300 kilometer vrijvervalriolering, gemalen, kolken en overige voorzieningen. Naast het reguliere beheer en onderhoud staat de gemeente voor een grote vervangingsopgave. Ook zijn investeringen nodig in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en om bij te dragen aan een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving.

Door de omvang van de toekomstige investeringen en de sterk gestegen personeels- en materiaalkosten is een verhoging van de rioolheffing noodzakelijk. Het kostendekkingsplan voorziet daarom in een stapsgewijze verhoging van de rioolheffing, waarbij rekening wordt gehouden met de toekomstige vervangingsopgaven. Hiermee worden de lasten over meerdere jaren gespreid en worden grote, incidentele stijgingen van de rioolheffing in de toekomst zoveel mogelijk voorkomen.

Voorstel
Het Kostendekkingsplan Riolering 2027-2031 vast te stellen.

Inleiding
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de wettelijke verplichting om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen vervallen. De gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en de verantwoordelijkheid voor een doelmatige uitvoering hiervan zijn echter blijven bestaan. Ook de financiële consequenties van deze taken moeten inzichtelijk worden gemaakt.

Deze financiële vertaling is opgenomen in het Kostendekkingsplan Riolering 2027–2031. Het kostendekkingsplan geeft inzicht in de financiële en personele middelen die nodig zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken en vormt de basis voor de ontwikkeling van de rioolheffing.

De inhoudelijke basis voor het kostendekkingsplan wordt gevormd door het Programma Water, Riolering en Klimaatadaptatie (WRP). Het WRP beschrijft hoe de gemeente in de periode 2027–2031 invulling geeft aan haar wettelijke zorgplichten en welke ambities zij heeft op het gebied van

een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving. Het programma maakt inzichtelijk welke werkzaamheden en maatregelen de komende jaren noodzakelijk zijn.
Het ontwerp-WRP is als bijlage bij dit voorstel opgenomen. Dit betreft nog een conceptversie. De reacties en aandachtspunten uit het participatieproces worden momenteel verwerkt en meegenomen in de definitieve versie van het WRP. Daarom ligt de conceptversie van het WRP nu voor u als raad ter inzage. Het WRP en het kostendekkingsplan vormen samenhangende documenten: het WRP beschrijft wat de gemeente de komende jaren gaat doen en het kostendekkingsplan vertaalt dit naar de benodigde middelen en de wijze waarop deze worden gedekt.

Inhoudelijke toelichting
Voor het beheer van het water- en rioolsysteem zijn voldoende gekwalificeerde medewerkers en financiële middelen nodig. Binnen de planperiode 2027–2031 geven we hieraan gemiddeld € 6,3 miljoen per jaar uit. Dit bedrag bestaat uit exploitatielasten en kapitaallasten en wordt gedekt uit de rioolheffing die inwoners en bedrijven betalen.

Enerzijds besteden we deze middelen aan het beheer en onderhoud van de riolering. Anderzijds vervangen we riolen op basis van een gebiedsgewijze aanpak als Meerjaren Investeringsprojecten (MIP), leggen we HWA-leidingen (hemelwaterafvoer) aan en koppelen we regenwater af. Deze investeringen zijn gericht op de lange termijn, zodat onze inwoners vaker droge voeten houden en we een gezonde en veilige leefomgeving behouden.

Tabel 1 geeft een overzicht van de verschillende technische levensduren en financiële afschrijvingstermijnen die worden gehanteerd in de kostendekkingsberekening. In de kostendekkingsberekening zijn aan de hand van de totale uitgaven (kosten) de benodigde inkomsten (baten) berekend om kostendekkend te kunnen werken. De uitgaven bestaan uit exploitatielasten en kapitaallasten van gerealiseerde projecten (oude kapitaallasten), nieuwe operationele investeringen en vervangingsinvesteringen of renovatie van het areaal. Daarnaast hebben we een voorziening waaruit toekomstige pieken in de vervanging van het rioolstelsel worden betaald.

Tabel 1: Relatie technische en financiële afschrijvingstermijnen.

Object	Technische levensduur	Financiële afschrijvingstermijn
Vrijvervalriolen en bergingsvoorzieningen	80	70
Persleidingen	60	60
Pompunits en pompputten bouwkundig	60	60
Pompunits en pompputten elektromechanisch	15	15

De gemeente Echt-Susteren heeft een groot areaal aan rioleringsvoorzieningen dat moet worden beheerd en onderhouden. De gemeente heeft een oppervlakte van circa 103 km². Al het afvalwater dat binnen dit gebied door huishoudens en bedrijven wordt geproduceerd, moet uiteindelijk worden afgevoerd naar de rioolwaterzuivering in Susteren. Dit vraagt om een omvangrijk netwerk van leidingen, gemalen en andere voorzieningen.

In tabel 2 is een overzicht opgenomen van een aantal van deze voorzieningen. Het beheer en onderhoud hiervan bestaat onder andere uit het tweemaal per jaar reinigen en, waar nodig, herstellen van de straatkolken. Daarnaast wordt de bijna 300 kilometer vrijvervalriolering eens in de tien jaar geïnspecteerd en gereinigd. De gemeente voert daarmee jaarlijks omvangrijke beheer- en onderhoudswerkzaamheden uit. De kosten voor het beheer en onderhoud van deze voorzieningen zijn opgenomen in het kostendekkingsplan.

Tabel 2: Overzicht van enkele voorzieningen in het areaal van Echt-Susteren

Voorziening	Hoeveelheid	Eenheid
Vrijvervalriool	292	Km

Kolken	13.687	Stuks
Pompunits persleidingen	182	Stuks
Rioolgemalen	75	Stuks
Persleidingen	57	Km
Greppels/waterlopen	58,9	Km

Naast de reguliere beheer- en onderhoudsopgaven staat de gemeente de komende jaren voor een aantal grote opgaven. Zo vraagt de Kaderrichtlijn Water (KRW) om maatregelen om de hoeveelheid vuilwater die in het oppervlaktewater terechtkomt zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast komt een grote vervangingsopgave van het bestaande rioolstelsel op ons af. Ook werken we toe naar de landelijke doelstelling om Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te hebben ingericht.

De maatregelen die hiervoor de komende vier jaar nodig zijn, zijn opgenomen in het WRP. Door tijdig te investeren, kunnen deze opgaven over meerdere jaren worden gespreid en voorkomen we dat toekomstige generaties met een onevenredig groot deel van de kosten worden geconfronteerd.

Deze opgaven en de sterk gestegen kosten in de sector hebben gevolgen voor de rioolheffing. Om de gemeentelijke watertaken kostendekkend te kunnen blijven uitvoeren, is een verhoging noodzakelijk. Vooral de stijging van personeels- en materiaalkosten speelt hierbij een belangrijke rol. In de afgelopen vier jaar zijn de kosten binnen de sector riolering en water met circa 40% gestegen.

Financiële toelichting
De kosten voor het beheer van alle aspecten van de zorg voor de riolering zijn doorgerekend voor de komende 80 jaar. Deze termijn komt overeen met de verwachte maximale levensduur van de vrijvervalriolen in de gemeente Echt-Susteren. De financiële afschrijvingstermijn van veel rioleringsonderdelen is iets korter dan de verwachte technische levensduur, om ervoor te zorgen dat deze rioleringsonderdelen ook daadwerkelijk volledig zijn afgeschreven op het moment van vervanging.

De hiervoor gehanteerde uitgangspunten zijn benoemd en beschreven in het kostendekkingsplan. Door op de lange termijn alle kosten in beeld te brengen, kan een berekening worden gemaakt van de kostendekkendheid, omdat alle onderdelen in deze periode minimaal één keer worden vervangen. Om kostendekkend te zijn, dienen de toekomstige inkomsten uit de rioolheffing deze toekomstige kosten te dekken.

Het Kostendekkingsplan Riolering 2027–2031 beschrijft een scenario waarbij het tarief van de rioolheffing in de periode 2027–2034 jaarlijks met € 15,50 moet stijgen. De voorziening bedraagt € 4.083.500.

Periode 2027-2034: Er is een jaarlijkse stijging van €15,50 nodig met ingang van het jaar 2027 tot €432,80 in 2034. De uitgaven zijn in deze periode fors hoger dan de inkomsten, waardoor de voorziening sterk zal dalen richting €464.708.

Deze tarieven worden elk jaar door de raad vastgesteld door middel van de belastingverordening.

Juridische toelichting
Volgens de Omgevingswet is de gemeente belast met drie wettelijke watertaken (artikel 2.16 Ow):

1. De taak voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;
2. de hemelwatertaak: de doelmatige inzameling van afvloeiend hemelwater, voor zover de houder dit redelijkerwijs niet in de bodem of een oppervlaktewaterlichaam kan brengen, en het transport en de verwerking daarvan;

3. de grondwatertaak: het treffen van maatregelen in het openbaar gemeentelijk gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor functies die aan de fysieke leefomgeving zijn toebedeeld op grond van de Omgevingswet, zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de taak van een waterschap, een provincie of het Rijk behoort. Bij 'functies die aan de fysieke leefomgeving zijn toebedeeld' kunt u denken aan de woon- of bedrijfsfunctie of de infrastructuurfunctie.

Met het Kostendekkingsplan hebben wij de middelen om deze wettelijke taken uit te voeren.

Duurzaamheid / Cittaslow
Het Kostendekkingsplan Riolering 2027–2031 draagt bij aan het verminderen van wateroverlast en de gevolgen van droogte binnen de gemeente Echt-Susteren. Daarnaast is een goed onderhouden rioolstelsel essentieel voor een gezonde en veilige leefomgeving.

Met de uitvoering van dit kostendekkingsplan streeft de gemeente niet alleen naar een robuuste en gezonde leefomgeving, maar ook naar een duurzame en een klimaatbestendige gemeente die voorbereid is op toekomstige ontwikkelingen en uitdagingen.

Risico's
Zonder actueel kostendekkingsplan ontbreekt een goede meerjarige onderbouwing van de kosten, investeringen en financiering van de gemeentelijke watertaken. Hierdoor bestaat het risico op financiële tekorten, onverwachte stijgingen van de rioolheffing en onvoldoende middelen voor noodzakelijk beheer, onderhoud en investeringen.

Burgerparticipatie
Voor het kostendekkingsplan heeft geen participatie plaatsgevonden. Het WRP heeft ter inzage gelegen en inwoners en andere belanghebbenden hebben hierop kunnen reageren. De reacties worden op dit moment verwerkt. Daarom ligt de conceptversie van het WRP nu voor u als raad ter inzage. Verder is er uitgebreid overlegd met het waterschap en de provincie.

Bijgevoegde stukken
- Raadsbesluit
- Kostendekkingsplan Riolering 2027-2031

Ter inzage liggende stukken
Ontwerp-Programma Water, Riolering en Klimaatadaptie

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter